

חבית פרק שנים ועשרים שבת

קמה.

עין משפט נר מצוה

מו א מיי פ"ח מהלכות
טומאת חולצין ה"ל"ד:
ב מו טו"ע א"ח סימן ע"ב
ט"ז ח:
ו א מיי"ח מהלכות שבת
ה"ל"ו ופ"ח ה"ל"ו י"ג סגן
לארץ סה טו"ע א"ח ע"ג
ט"ז ח:
יח ד מיי"ח פ"ח ע"ג ה"ל"ו
ופ"ח הלכה י"ג:
י"ב ח מיי"ח מהלכות
נידושים ה"ל"ו ט"ז סגן
ע"ש נ טו"ע ט"ז ה"ל"ו
סימן ט"ז ח"ט ג'.

לעזי רש"י

בלעזי"ר. לפנעו.

מוסף רש"י

טמא מות שחטו זיתים
וענבים כביצה מכוונת
טור. ובדמיון מלפני
במסכת טהרות ובלבד שלא
יגע במשקה, ויגון שדקן
כפשוטו ל"ג ע"ן שחטו ממנו
שחטו כחן ממשקה
אלא היגון שנגע בהן טמא
קודם לכן נידים, שהוא לא
נוהר אלא משלש משקה
וישחטו עניניו בזמן כבד
אשר שחטו עניניו משקה
מכילה כל דבר קמי חסם
כביצה שחטו עניניו שלש
טפה ראשונה טמאת הטיפה
כביצה, שנייה היא האוכל
כביצה, וט"ז ח"ט משקה
הנגע באוכל מקבל טומאה
עמו משלש הוא את שניו, ו
דרכותה מן חסם טמא
ובמחמתו (ד"ל) נמי מיי ליה
בגמרא כביצה חולצין שהטמו
מחמתו ומתעטו טהרותיו וכן
מית חלב ויטמא ומה, חו
והיגון בגמרא ומהו טמאן
ויחזיקו עניניו משום פיו
ומהו ומהו, וט"ז ח"ט דבשמי
הנגעין מחטו ולא חלב ניעו,
דלא חמטו ליה ומה מייחיהו
מית פטור, אפילו היי כל
כמה דבגוה ניעו משלמי
לשעריה, ועמא מת דוקא
קמט אפילו טמאן כביצה,
והוא היגון למעט עין וכל
טומאת נגע, וישא דבניהו
קמט, אלא זכ טמאן כביצה
הגמרא אפילו נגירו יחזיקו מן
חסם דמטמא אפילו כפשוטו
כלי יגן, דקין דלמא עין וכל
ראשונה וענבין עין והבניהו
ממנו משקן שעל העץ
במשא, דמשקה מקבל טומאה
ככל שאר, וכשחטו ומתו למתו
מגעו טמא כשחטו והכל
טמא (פסחים ג').

רב נסים גאון

ואין עד מפי עד כשר

רבינו חננאל (המשך)

אמרו כותבין תירוצי טעמא
דרי יוחנן דהילכתא בותיה,
דקיי"ל כל היכא דפליגי רב
ושמואל ורי יוחנן הלכה כרי
ויחזיקו, ולפיכך מדקדקין
בדבריו להעמיד הלכה על
בוריה, ר"י יוחנן מתיר
למעמיה סוחטין כבשים
בשבת לצורך השבת, אבל
לא למוצי"ש, ואחד כבשים
ואחד שלקות ואם, אבל
למייחיהו לא יסחוט, ואם
סחט נעשה כמי שסחט
זיתים וענבים וחייב חטאת,
ולא הפריש בחטתו, ורי
למייחיהו הוא צריך, וא"י
יוחנן שהסחוט כבשים
ושלקות למייחיהו, כסוחט
זיתים וענבים וחייב חטאת,
ומתיר אילו הדברים מתברר
שאין הלכה לא כשמואל
ולא כרב שאמרם סוחט

כביצה מכוונת טהור. פי' נקונטרס שאע"פ שהאוכל טמא אינו
מטמא את המשקה שאין אוכל מטמא צפחות מכביצה
והאי טעמא לא יחא אלא למ"ד צפרק כל שעה (פסחים דף לג' וסג)
משקים מייקד פקדי אכל למ"ד חסם מייבלע צליעי טמאים המשקין

מחליהן כיון שנגע צבולס^א ונמשני חסם
דבמתמי' מייירי צבולס^ב ענבים^ג שלא הוכשרו
לאימת מתכשרי לבי כמיטו להו וכי
כמיטו להו צזיר שעוריה והשתא לפי'
רש"י^ד מה צבן מיד כשילאה הטיפה
ראשונה^ה (ב) נטמאה^ו הואיל ואוכל מקבל
טומאה בכל שהוא^ז ומה עסקה ר"ת
לפירו' פ"י לעיל צריא למניע (דף ט"ז).
דב"ע משקה הבא לאוכל הוא ומ"ס לאו אוכל
הוא. לא מניין למימר דכ"ע
אוכל הוא (ט) א"כ"י מ"ט דמ"ד הוכשר:
אם הגיעו זיתיו למוסוק בו'. מה
עסקה ליה לרז נחמן דמפיש
צפ"ק (דף ט"ז) דגורו לצדו צטרה
משום לפעמים שגדס הולך כו'.
שם פירשמי' (ד"ה גורמי):

כבשים שסחטין לגופן מותר
למימיהן פטור אבל
אסור. רז לטעמיה דלמיר לקמן דבר
מורה אינו חייב אלא על דריכת זיתים
וענבים ולפירוש הקונטרס דפי' משום
דלמי משקה מלמלא קשה לרבי
אלמי גורו לדוקי אודרס אפומא
דששא צלשה תולין (לעיל דף קמ"א).
שמה יסחוט^א הא אפילו כמיטו ליכא
איסור דאורייתא מיהו י"ל דהתם רצא
דקאמר לה וס"ל כ"י יוחנן דמייבי
חטא"ל: ורבי יוחנן אמר אחד כבשין
ואחד שלקות לגופן מותר למייחיהו
חייב חטאת. וצדג לזירו נמי הוא מחייב
ר' יוחנן חטאת לתוך הקערה דדג
לזירו מדמנין לשלקות כבולה שמעמיה
דפריך מדשמואל דשלקות אהיהא דדג
לזירו ופי' ר"ת הלכה כ"י יוחנן דקיי"ל
כוותיה לגבי רז ושמואל ושמעיהו
ממילתא דר"י שאסור לסחוט כבשים
ושלקות למייחיהו ואם סחט חייב חטאת
ולא הפריש כבשית^ב צין קדירה לקרי'
אלא הפריש אסור^ג מתוך אלו דברים
מתכרר שאין הלכה לא כשמואל ולא
כרז שאמרו סוחט אדם אשכול של
ענבים לתוך הקערה ויש שמעמיהו
דצרי רז ושמואל ציו"ט מדדיק רז
חסדא מדצרי שמואל כן ואין לנו
לדודי אפרכי ולחפוקי שמעמא
מדכותיה אלא ודאי צבנת קאמרי ר'
ושמואל ואין הלכה כמותן לא צבנת
ולא ציו"ט ע"כ פי' ר"ת ומה עסקה
מדלא מפליגי ר' יוחנן משמע דמייירי
אפילו לתוך הקדירה אין זה דיוק דהא
רז ושמואל נמי אסרי סתמא כבשים
(ב) למייחיהו אפ"כ^א דשרו לסחוט כביצה
אשכול של ענבים לקדירה^ב ומה
ד' יוחנן מתיר לטעמיה רב מתיר לטעמיה
סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל
לא למוצי"ש בד"א לגופן אבל למייחיהו פטור
אבל אסור ושלקות בין לגופן בין למייחיהו
מותר וזיתים וענבים לא יסחוט ואם סחטין
חייב חטאת שמואל מתיר לטעמיה סוחטין
הוא הדין לשלקות בד"א לגופן אבל למייחיהו פטור אבל אסור וזיתים וענבים
לא יסחוט ואם סחט חייב חטאת ר' יוחנן מתיר לטעמיה סוחטין כבשים לצורך
השבת אבל לא למוצי"ש אחד כבשים ואחד שלקות בד"א לגופן אבל למייחיהו
לא יסחוט ואם סחט נעשה כמי שסחט זיתים וענבים וחייב חטאת אמר רב חייא
בר אשי אמר רב דכר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד
וכן תני דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים

אדם אשכול של ענבים לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה. ויש שמעמיה דברי (רבינו) רב ושמואל בירוש', מדדיק רב חסא
דבי שמואל ואמר מדברי רבינו נלמד חולב אדם על לתוך הקדירה כדי לקיים דברייהו לחיות הלכה.
דבי דבריהם נכונים שאפילו בירוש' כל אילו אסורין. וליקט בפיו מן הבמה בירוש' אסור וי"ש לחלוב, כדורסנין בסוף פרק
הרש (שנשא) פקחא אבא שאלו אמור נהגין היינו שיוניקין מן הבמה טהורה בירוש'. ואקשניו עליה היכי דמי א דאיא כבנה
אפילו בשבת שיש, אי לדיכא כבנה אפילו בירוש' אסור. ומפקדין לא צריכא דאית בה צערא (וטובא) [וכן] מפרק לאלתר
די הוא, שבת דאיסור סקילה הוא גזר רבנן, יום טוב דאיסור לאו לא גזר רבנן. הנה אפילו לינק אפילו לא היתירא אלא
קיום שיש צער, כ"ש לחלוב בקמס שאין צער שודאי אסור. ואין לנו להדור אפרכי ולאפוקי שמעמא מדוכתא, אלא דרבי
זה שאומר סוחט אדם לתוך הקדירה אבל לא לתוך הקערה בשבת אמרו, ושארם רב חסדא בירוש' הוא, ואין הלכה כמותם
לא בשבת ולא בירוש'. והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים

כביצה מכוונת טהור. משנה היא צמקת טהרה^א ומפרש זה כביצה
ובלבד שלא יגע במשקה שאינו נוגע אלא צבולס וכיון כביצה מכוונת
הוא לבי כמיטו טיפה קמייחא חסר ליה מכביצה ואין האוכל אע"פ
שהוא טמא מטמא המשקה שאין אוכל מטמא צפחות מכביצה
אבל אם היה נוגע במשקה איטמי

למה דקמה הטיפה ראשונה שהמשקה
מקבל טומאה בכל שהוא וה"נ תני זה
כביצה יתר מכביצה טמא שחיון שילאה
טיפה ראשונה נטמאה כביצה. וטמא
מת דוקא נקט שאינו מטמא כביסט
וה"ה לטמא סרן וכל טמאי מגע וטמא
מת לרבותא נקט דהו אצ הטומאה
משום דקמתי סיפא אצל זכ שקוטט
זיתים וענבים אפי' גרגיר יחיד טמא
שחיון שילאה טיפה ראשונה נטמא
דקס"ד אפי' סוחט לתוך הקדירה:
כפנאי. משקה הבא לאוכל הוא
או משקה ה"י: **המחליק** ענבים. מחסו
המשקה על הככר: **הוכשר**. האוכל
הענבים הוכשרו: **הבא**. לצורך אוכל
כגון שסחטן לשם הפת: ה"ג דכ"ע
משקה הבא לאוכל לאו אוכל הוא. אלא
משקה הוא והיינו טעמא דמ"ד לא
הוכשר שמתחילה נסחט אדעתא דאזיל
לצידו השורש שואצו וסורפו: **המפלע**
נומים. צללי"ר כדי שיהיו רכין:
הוכשר. דניחא ליה צמסחא דטייף
עלייהו שמתוך כך הם מרצים טעם:
לפוסין צמלה. שמתוך שהן קשין אין
המלח מדבק בהן ומפלעם לרכין
מבזמן מעט: **לא הוכשר**. דלא מכיין
למשקה דידהו ליעקר: **לידע אס**
הגיעו ויסו למסוק. כריך הוא ללחות
אם שומנו נוח ללאת מיהו המשקה
אזיל לצידו: **הני פנאי**. דמפלע ודאי
צמסחה העומד לצידו פליגי כדאמרי'
אצל תנאי דמחליק לאו צעומד לצידו
פליגי דלאו לצידו אלו שהרי ללחא
האוכל נתנו והרי מלחמא אלא צמסחה
העומד ללחמא לאוכל קא מייפלע דל"נ
משקה הבא לאוכל משלל הוא ה"ה
היכא דקא שריף ליה א"י שטר ציה
ריפתא דתורת משקה עמיד אצל
ללחמא פליגי: ודג לזירו. כמיטת דג
להזיל צירו לאו משקה הוא אלא
אולכין: **כצשין**. ירק מי כצוש ציין וסומן:
לגופו. אס לאכול הכבשים סוחטין
ממשקה ה"ף עליהן השבלע צבן מותר
לכמחילה דלא מפרק הוא הואיל ולא
למשקה הוא כריך: **פטור**. שאין זה מפרק
שאין המשקה הזה יוצא מן הכבשים
שלא גדל צמחין אצל אסור אטו זיתים
וענבים: **שלקות**. אפילו למייחיהו לאו
משקה יניחו אלא אוכל: **למייחיהו פטור**
אצל אסור. והא שלקות דמיא דדג
לזירו הוא ולא שלקות ליה שמואל
לכמחילה: **עיני ראו ולא זו**. הא דצעינא
למימר נך דמשמיה דרז אימתר:
סוחטין כצשין. ולא מפליע צין לגופן
צין למייחיהו ושרי לכמחילה וקשיא
לכלולה לדיכא צהו לרז כצשין למייחיהו
לכמחילה: **דבר אסור**. כלומר אסרה
תורה ומלככה דריסת זיתים וענבים
הוא הדין מלככה אצל שאר דריכות
לאו אורייתא צהי ולא מלככה יניחו:
לעדות

גמ' שיקות לגופן מותר
למייחיהו. ע"י לעיל דף ע"ג
ע"כ מוס' ד"ה וזכר לעלים:

הנהרות הגר"א

א. דפירוש דכל שהוא
מקבל טומאה מן התורה.
ב. מחכשירי. ומדי. ומוצי'
פסחים לג' ד"ה למ"א. כל
הנשאר. ג. מ"ס פסחים לג'
ד"ה למ"א. ד. [ומשקין
מ"ס פסחים לג' ד"ה למ"א. ו. מה ל'
אם הולך לאיבוד או
שאנו הולך לאיבוד הוא,
מ"ס כ"ח שבא לאוכל הרי
הוא כבול ואינו מכשיר
מייחיהו. ו. מ"ס דרוש
למשקין והלכן כשסוחטין
ה"ל בדריסת זיתים וענבים.
ז. ומהחיישי' דלמא
אחי משמע דאי אתי לזירי
חסינה הויל מלאכה
דאורייתא ואפי' שאין
המשקה מוגפה. ח. יוחנן.
ח. כבשבים. ט. מ"ס פסחים.
י. למייחיהו. י"א. ר"ת. י"ב. ודבא
[ב]סחיטת זיתים וענבים
בין לקדירה בין לקערה
למייחיהו הוא צריך, וא"י
יוחנן שהסחוט כבשים
ושלקות למייחיהו כסוחט
זיתים וענבים וחייב
חטאת. י"ג. א"ן [ו]של
כרחיק דוקא לתוך הקערה
איירי. מוס' פסחים.
י"ד. ובהא מוס' א"ר נמי ר'
יוחנן. מוס' הל"ה.

רבינו חננאל

א"ר ירמיה כתנאי המחלק
ענבים לא הוכשר, פי'
מחלק, משפשי פסחים
שמחממה בהן משקין
ומחליקין בן ולפיכך אמר
ר' יהודה הוכשר שכן
משקה מגור הוא, ואילו
אמר משקה הבא לקערה
הוא ובכאלו הוא חסוב
ואינו מכשיר. ובא ר'
הוא ופירש כי התנאין
החולקין (במחלק) במחלק
ענבים פליגי במשקה
העומד לצתחו, ואילו
החולקין במפלע זיתים
בירוש' מסובאות, פליגי
במשקה העומד לאיבוד.
א"ר יורא א"ר חייא בר
אבה אמר בר סוחט אדם
אשכול של ענבים לתוך
הקערה הוא אסור, וחלי
הרג שאפילו חסיתו בקערה שרי.
והא דאיתמר כבשים שסחטן אמר רב לגופן מותר
וכי' דברים פשוטין כן ואין צריכין לפניו ולא לפני לפניו. אמנם צריכין
אנו לברר כמי הלכה לפיכך אנו מזכירין דברי
כולן, גופא כבשים שסחטן, כגון יזיקת ורואי לפחות ורובו וכל הרומה להן,
אמר רב לגופן מותר כלומר סוחטן להסיר
קמיהו ולאקיל מותר, אבל אנו כותבין למייחיהו הוא צריך, פטור אבל אסור.
ושלקות, כגון יזיקת ורומה להן [ושלשקין]
ממיהו חשב ונשאר מייחיהו בהן, וכן דגים מלוחין, בין לגופן בין
למייחיהו מותר. ושמואל אמר אחד כבשים ואחד
שלקות, לגופן מותר למייחיהו פטור אבל אסור, ור' יוחנן אמר אחד
כבשים ואחד שלקות, לגופן מותר למייחיהו חייב
חטאת, ומתבררן עליהו סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת אבל לא למוצי"ש,
זיתים וענבים לא יסחוט ואם סחט חייב
חטאת, קשיא לרב וקשיא לשמואל וקשיא לר' יוחנן, וכל אחד מהם מתיר
מתיחא דא לטעמיה דרביהו פשוטין הן. אבל